

PROJECTE: Accions educatives dirigides a joves

RESULTATS DE L'ENQUESTA DE L'ACCIÓ EDUCATIVA: *Prevenir per Gaudir*

ANY 2015

INTRODUCCIÓ	2
RESULTATS PRE-TEST	2
PERFIL DE LA MOSTRA.....	2
ESTEREOTIPS DE GÈNERE	4
PRÀCTIQUES SEXUALS.....	7
ÚS MESURES PREVENTIVES.....	10
FONTS D'INFORMACIÓ.....	17
CONEIXEMENTS I PERCEPCIONS SOBRE PREVENCIÓ DEL VIH I SALUT SEXUAL.....	18
RESULTATS COMPARACIÓ PRE-POST	21
PERFIL DE LA MOSTRA.....	21
ESTEREOTIPS DE GÈNERE	21
ÚS MESURES PREVENTIVES.....	22
CONEIXEMENTS I PRECEPCIONS SOBRE PREVENCIÓ DEL VIH I SALUT SEXUAL.....	25
CONCLUSIONS.....	27

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – “PREVENIR PER GAUDIR”
ANY 2015

INTRODUCCIÓ

¿QUÉ ES: *Prevenir per gaudir*?

Prevenir per gaudir és una acció educativa de promoció de la sexualitat saludable de SIDA STUDI que es caracteritza per:

Públic destinatari: Joves de 2n Cicle d'ESO

Duració: 3 sessions de 2 hores

Número màxim de participants: 30

Ponents: Parella pedagògica (una educadora i un educador)

RESULTATS PRE-TEST

PERFIL DE LA MOSTRA

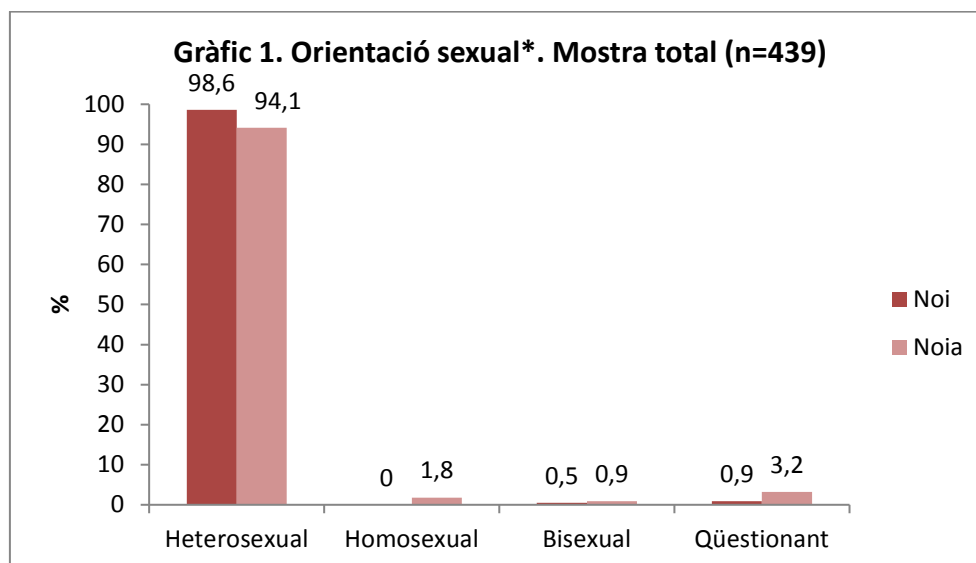
Un total de 453 joves distribuïts en 6 centres educatius (vegeu Taula 0), han emplenat correctament el qüestionari PRE-Test. El 49,7% de la mostra són nois i el 50,3% noies. L'edat mitjana es de 14,7 anys (DE: 0,68). El 91,7% són persones nascudes a l'Estat espanyol.

Taula 0. Distribució dels alumnes segons el centre educatiu			
Centre educatiu	Població	Nombre d'alumnes	Curs
IES Damià Campeny	Mataró	124	3r ESO
INS Domènec Perramon	Arenys de Munt	71	3r ESO
IES Mediterrània	Masnou	53	3r ESO
IES Pere Fontdevila	Gironella	31	3r ESO
Col·legi Sant Josep	Sant Sadurní d'Anoia	84	4t ESO
Col·legi Salesians Rocafort	Barcelona	90	4t ESO

La **Taula 1** mostra l'origen de pares/mares i la religió dels/les joves:

Taula 1. Origen de pares/mares i religió dels/les joves	
	%
Origen pare:	
Espanyols	88,5
Altres	11,5
Origen mare:	
Espanyoles	88,7
Altres	11,3
Religió:	
Catòlic/a	29,4
Altres	5,8
Cap	64,7

Cal destacar que el 3,7% dels/de les joves es defineixen com homosexuals, bisexuals o s'ho estan qüestionant i són més les noies que es defineixen com a homosexuals o es qüestionen la orientació sexual que els nois (**Gràfic 1**).

*p<0,05

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – “PREVENIR PER GAUDIR”
ANY 2015

ESTEREOTIPS DE GÈNERE

A la **Taula 2** es mostra la distribució de la mostra segons la seva opinió en relació als estereotips de gènere. Les diferències estadísticament significatives en les proporcions de cada ítem segons sexe estan indicades amb un asterisc i les diferències en les mitjanes amb dos asteriscs.

Els ítems on hi ha més unanimitat, tant en nois com en noies, estan relacionats amb la identitat sexual.

Els dos ítems amb els quals estan més d'acord (totalment d'acord) tant nois com noies són:

- “Les dones lesbianes haurien de ser acceptades amb normalitat” (74,7% nois / 81,6% noies)
- “Hauria de permetre's a nois i noies escollir la seva orientació sexual” (71% nois / 84,6% noies)

Els ítems amb els quals estan en total desacord amb més freqüència són:

- “Ni ara ni mai ha de permetre's que les parelles homosexuals adoptin nens/es ja que pot resultar perjudicial que ambdós pares siguin del mateix sexe” (52,2% nois / 71,7% noies)
- “Tot i el respecte que mereixen, és natural que no es permeti el matrimoni homosexual ” (45,5% nois / 65,5% noies)

En l'únic ítem on no s'observen diferències per sexes, tant en les mitjanes com en les proporcions, és:

- “En general, si una dona no està casada ni viu amb parella acostuma a ser perquè no ha trobat ningú que s'enamori d'ella”

Tampoc veiem diferències per sexes en les proporcions del següent ítem:

- “Encara que no vulguin reconèixer-ho, les dones sempre se sentiran més atretes pels homes forts i virils”

Ni tampoc s'observen diferències en les mitjanes del següent ítem:

- “Les dones lesbianes haurien de ser acceptades amb normalitat”

Taula 2. Opinions sobre els estereotips de gènere										
		Desacord total	Força desacord	Una mica en desacord	Ni d'acord ni en desacord	Una mica d'acord	Força o total d'acord	Acord total	Mitjana	DE
		%	%	%	%	%	%	%	%	%
Les dones lesbianes haurien de ser acceptades amb normalitat*	Nois	0	0,4	3,1	4	2,7	15,6	74,7	6,53	1,01
	Noies	0,4	0,4	0,9	6,6	2,6	7,5	81,6	6,59	1,01
No hi ha manera de canviar el fet que una dona que surti de nit sempre tindrà més probabilitats que un home de trobar-se amb problemes*	Nois	12,3	10	4,5	29,1	20	18,2	5,9	4,13**	1,73
	Noies	7,5	7,1	8,8	12,8	27,4	25,7	10,6	4,65**	1,7
Ni ara ni mai ha de permetre's que les parelles homosexuals adoptin nens/es ja que pot resultar perjudicial que ambdós pares siguin del mateix sexe*	Nois	52,2	16,5	8,9	10,3	5,4	1,8	4,9	2,25**	1,72
	Noies	71,7	10,6	4,4	5,8	2,7	1,8	3,1	1,75**	1,5
En general, si una dona no està casada ni viu amb parella acostuma a ser perquè no ha trobat ningú que s'enamori d'ella	Nois	24,7	18,8	14,8	19,7	10,8	5,8	5,4	3,12	1,79
	Noies	30,2	20	9,8	21,8	7,6	5,8	4,9	2,93	1,8
Encara que no vulguin reconèixer-ho, les dones sempre se sentiran més atretes pels homes forts i virils	Nois	8,4	8,4	5,3	14,7	23,6	22,7	16,9	4,72**	1,82
	Noies	9,3	12,8	9,7	16,8	20,4	22,1	8,8	4,28**	1,81
Hauria de permetre's a nois i noies escollir la seva orientació sexual*	Nois	1,8	1,8	1,8	6,7	5,4	11,6	71	6,31**	1,36
	Noies	0,4	0,9	1,3	2,2	4,8	5,7	84,6	6,66**	0,96
És natural que els pares tendeixen a concedir més llibertat als fills nois perquè les noies sempre corren més riscos*	Nois	10,9	8,1	7,2	27,1	22,6	13,6	10,4	4,25**	1,74
	Noies	20,9	12	12,4	15,6	20	14,7	4,4	3,64**	1,89
És més adequat que els nois prenguin la iniciativa en les relacions sexuals*	Nois	19,7	8,1	7,6	33,6	14,3	9,4	7,2	3,72**	1,81
	Noies	34,4	12,5	6,2	25,9	11,2	5,8	4	3**	1,84

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – “PREVENIR PER GAUDIR”
ANY 2015

Per naturalesa, els nois necessiten masturbar-se més que les noies*	Nois	13,1	6,3	4,5	29,4	16,7	13,6	16,3	4,36**	1,88
	Noies	19,1	8,2	6,8	28,2	15,9	15	6,8	3,86**	1,87
En general, els nois acostumen a tenir impulsos sexuals més forts*	Nois	4,1	2,7	1,8	23	20,3	30,6	17,6	5,15**	1,48
	Noies	6,6	5,7	4,4	18,1	26,9	27,8	10,6	4,78**	1,61
Hauria de considerar-se que una persona homosexual sigui presidenta del govern	Nois	4	5,2	3,5	15	5,2	13,9	53,2	5,66**	1,8
	Noies	1,6	2,1	2,1	13,3	2,1	13,8	64,9	6,13**	1,5
Tot i el respecte que mereixien, és natural que no es permeti el matrimoni homosexual*	Nois	45,5	14	9	15,8	5	1,8	9	2,62**	1,95
	Noies	65,5	11,2	8,5	6,3	1,8	1,3	5,4	1,93**	1,65

* diferències estadísticament significatives en les proporcions; ** diferències estadísticament significatives en les mitjanes

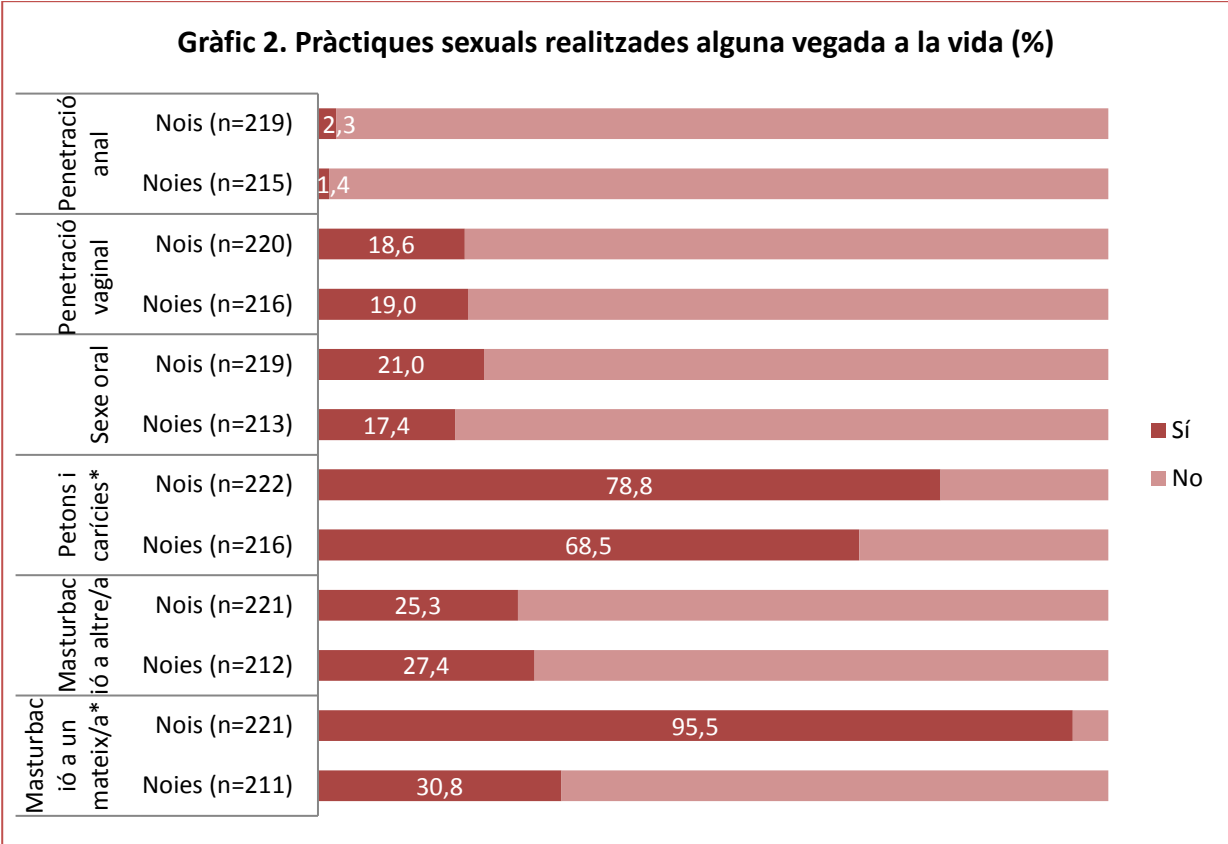
Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – “PREVENIR PER GAUDIR”
ANY 2015

PRÀCTIQUES SEXUALS

El Gràfic 2 mostra les pràctiques sexuals realitzades pels nois i per les noies alguna vegada a la vida.

- El 25,7% de nois/es no han tingut cap contacte sexual (masturbació a un altre, sexe oral, petons i carícies i/o, penetració anal o vaginal)
- El 24,7% nois i noies han practicat sexe oral, la penetració anal o vaginal alguna vegada a la vida (107/434) i el 19% de nois/es han realitzat pràctiques amb penetració (83/436).
- En les dues úniques pràctiques que s’observen diferències entre nois i noies són la masturbació a un mateix, essent els nois qui la practiquen amb més freqüència (95,5% respecte el 30,8% de les noies) i en els petons i carícies (78,8% en nois i 68,5% les noies)

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – “PREVENIR PER GAUDIR”
ANY 2015

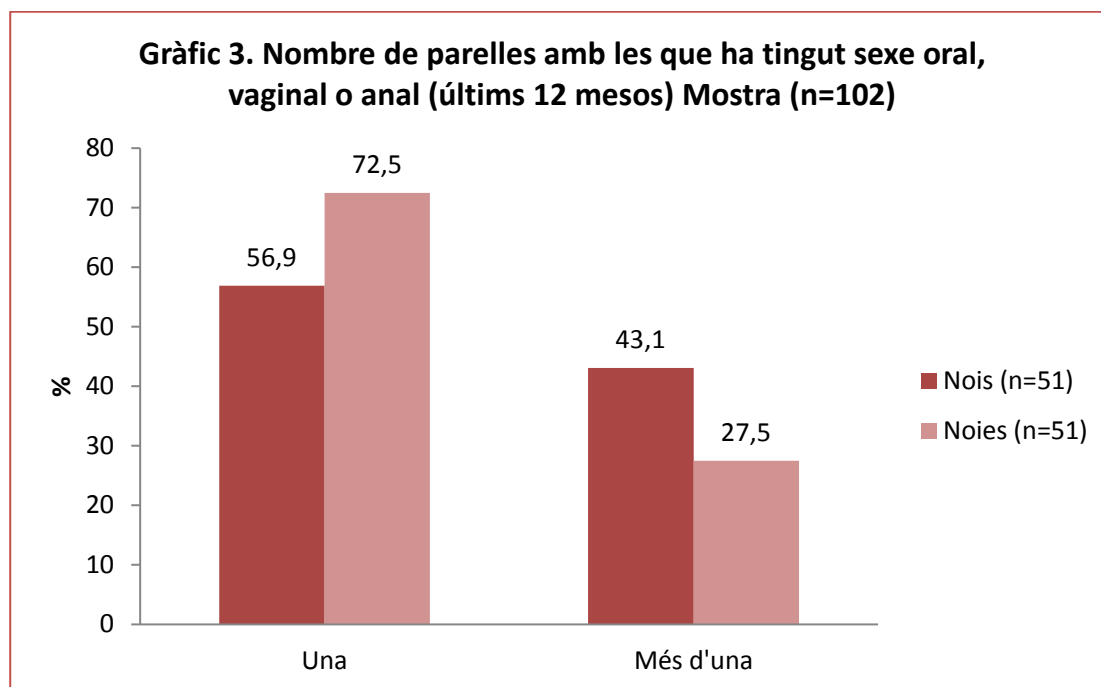
Les edats d'inici de les diferents pràctiques sexuals es mostren a la **Taula 3**.

Taula 3. Edat mitjana d'inici a les pràctiques sexuals					
		n	% dels que realitzen la pràctica que contesten	Mitjana edat d'inici	DE
Penetració anal*	Noi	3	60,0	11,6	1,4
	Noia	1	33,3	13,6	1,2
Penetració vaginal *	Noi	36	87,8	13,6	0,8
	Noia	30	73,2	14,1	1
Sexe oral*	Noi	40	87,0	11,9	1,6
	Noia	29	78,4	13,4	4,2
Petons i carícies	Noi	137	78,3	14	1
	Noia	107	72,3	14,4	0,7
Masturbació a altre/a	Noi	49	82,1	13,9	0,8
	Noia	44	75,9	14,3	0,9
Masturbació a un mateix/a	Noi	174	82,5	14,3	0,6
	Noia	47	72,3	16	-

*p<0,05; Limitacions: no es pot extrapolar al total de joves que han realitzat la pràctica, especialment si els percentatges de resposta no arriben al 70%.

Els nois inicien abans la penetració vaginal i l'anal i el sexe oral que les noies. En la resta de pràctiques sexuals no s'observen diferències per sexes.

Pel que fa al nombre de parelles amb les quals els/les joves han tingut sexe oral, vaginal i/o anal els darrers 12 mesos, no s'observen diferències entre nois i noies (**Gràfic 3**).

Més de la meitat dels/de les nois/es ha tingut una sola parella en els 12 últims mesos amb qui havien practicat sexe oral i/o penetració anal i/o vaginal (64,7%). Per sexes, el 56,9% dels nois i el 72,3% de les noies declaraven haver tingut una parella.

Si considerem només els/les nois/es que diuen haver practicat sexe oral i/o penetració anal i/o vaginal alguna vegada a la vida (107), el 95,2% han tingut almenys una parella els últims 12 mesos (99/104).

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – “PREVENIR PER GAUDIR”
ANY 2015

ÚS MESURES PREVENTIVES

Als/a les joves que havien practicat la penetració anal i/o vaginal els últims 12 mesos se'ls preguntava si havien utilitzat algun mètode preventiu en aquest període. La **Taula 4** mostra les opcions preventives escollides en els darrers 12 mesos en les pràctiques sexuals amb penetració.

Taula 4. Opcions preventives escollides en les pràctiques anals i/o vaginals (últims 12 mesos)						
		% dels que han realitzat les pràctiques que contesten	Mai	Alguna vegada	Gairebé sempre	Sempre
Preservatiu penis	Nois (n=41)	97,6	2,4	9,8	24,4	63,4
	Noies (n=41)	100,0	0	12,2	14,6	73,2
Preservatiu vagina	Nois (n=35)	83,3	100	0	0	0
	Noies (n=37)	90,2	100	0	0	0
Pastilla anticonceptiva	Nois (n=37)	88,1	70,3	13,5	5,4	10,8
	Noies (n=39)	95,1	84,6	5,1	2,6	7,7
Marxa enrere	Nois (n=39)	92,9	59	28,2	5,1	7,7
	Noies (n=40)	97,6	55	30	10	5
Pastilla del dia després	Nois (n=37)	88,1	78,4	16,2	2,7	2,7
	Noies (n=39)	95,1	64,1	35,9	0	0

Base: aquesta pregunta la responen només els 42 nois i 41 noies que deien haver realitzat la penetració anal i/o vaginal en el darrer any; Limitacions: el poc nombre de joves que han realitzat les pràctiques i que responen dificulta la interpretació de les dades

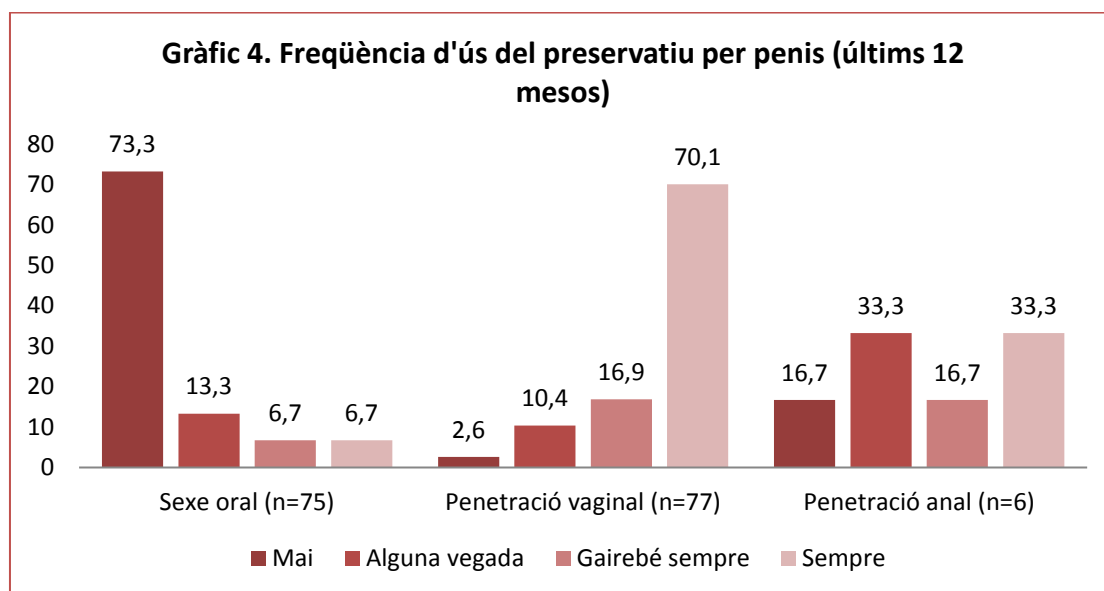
Per aquest ordre, l’opció preventiva més utilitzada en el darrer any (gairebé sempre o sempre), tant per nois com per noies, és el preservatiu per penis (87,8%).

La freqüència d’ús dels mètodes indica que el preservatiu per penis és utilitzat sempre pel 63,4% dels nois i el 73,2% de les noies.

Motius pels quals han escollit les opcions preventives (respostes múltiples):

- Preservatiu per penis: 71,1% per prevenir l'embaràs, prevenir ITS i prevenir el VIH (tots els motius exposats); el 28,9% per prevenir l'embaràs i un 1,3% per prevenir el VIH.
- Pastilla anticonceptiva: el 76,5% per prevenir embaràs, el 17,6% per tots els motius exposats i un 5,9% per prevenir el VIH.
- Marxa enrere: 72,7% per prevenir embaràs i el 27,3% per tots els motius exposats.
- Pastilla del dia després: 77,8% per prevenir embaràs, el 20% per tots els motius exposats i el 4% per prevenir el VIH.
- Preservatiu vaginal: Cap jove declara haver-lo utilitzat.

El **Gràfic 4** mostra la freqüència d'ús del preservatiu per penis en el sexe oral, vaginal i anal. Cal remarcar que en el cas de la penetració anal el baix nombre d'efectius dificulta la interpretació de les dades.

Una elevada proporció de nois/es no utilitzen mai el preservatiu per penis pel sexe oral (73,3%) i el 16,7% no l'utilitzen mai en la penetració anal. Al contrari, el 87% de nois/es l'utilitza gairebé sempre o sempre en la penetració vaginal.

L'ús del preservatiu a la darrera relació sexual es va preguntar als 37 nois i 40 noies que declaraven haver realitzat la penetració anal i/o vaginal alguna vegada en el darrer any (n=77). El 82,9% dels joves

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – “PREVENIR PER GAUDIR”
ANY 2015

va afirmar haver usat un preservatiu en la seva darrera relació sexual amb penetració. No s'observen diferències significatives segons sexe.

D'entre els nois/es que no havien usat el preservatiu (n=13), un 41,7% va declarar com a motiu principal per no usar-lo que no en tenien i/o que la relació era imprevista i un 25% declaraven que ell o la seva parella estaven usant algun altre mètode. La poca mida mostral fa que aquesta variable s'hagi d'interpretar amb cautela.

La **Taula 5** mostra l'actitud dels/de les joves en diferents situacions que plantegen la capacitat de negociació en l'ús del preservatiu.

Amb la parella estable, la majoria de nois/es intentaria convèncer la parella d'usar el preservatiu en el cas que la parella no volgués usar-lo en les relacions sexuals.

Amb una parella ocasional, són més les noies que es negarien rotundament a tenir relacions sexuals sense preservatiu (66,8% respecte 17,9%) mentre que els nois intentarien convèncer la parella ocasional d'utilitzar-lo (40,8% respecte 11,5%).

Taula 5. Capacitat de negociació		
	Nois (n=213) %	Noies (n=216) %
<i>Una nit estàs amb la teva parella i decidiu mantenir relacions sexuals (amb penetració), però ell/ella no vol utilitzar preservatiu aquella nit... Què fas?</i>		
<i>No faig res i ens posem a dormir o a veure una pel·lícula</i>	6,9	21,1
<i>Seguim amb altres pràctiques sense realitzar la penetració</i>	17,6	29,6
<i>Intento convèncer-la/lo d'utilitzar el preservatiu</i>	59,3	46
<i>Accedeixo, en tinc ganes, per un dia no passarà res i confio en la meva parella</i>	16,2	3,3
	Nois (n=218) %	Noies (n=217) %
<i>Una nit “boja” trobes parella i et demana tenir relacions sexuals (amb penetració) sense preservatiu... Com reacciones? *</i>		
<i>Em nego rotundament i segueixo la festa</i>	17,9	66,8
<i>Seguim amb altres pràctiques sense realitzar penetració</i>	24,8	17,5
<i>Intento convèncer-la/lo d'utilitzar el preservatiu</i>	40,8	11,5

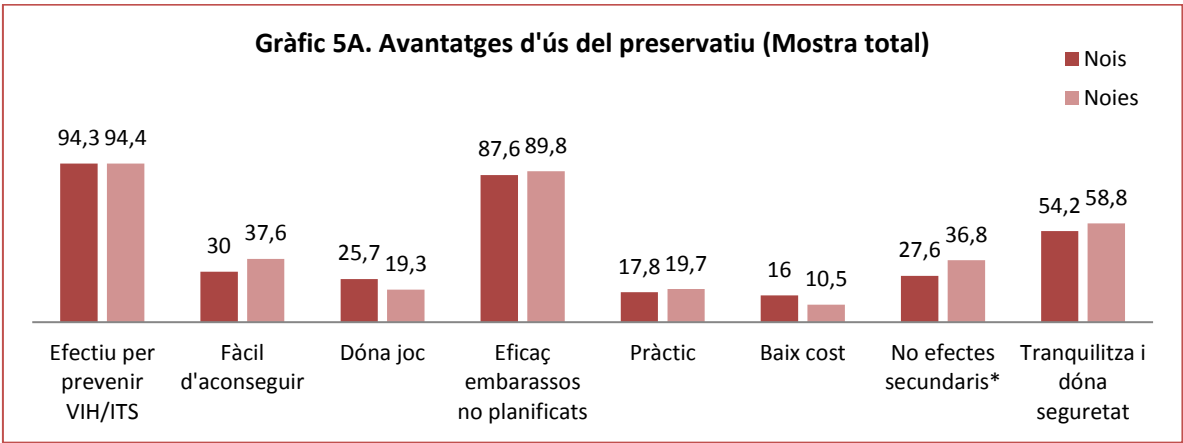

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – “PREVENIR PER GAUDIR”
ANY 2015

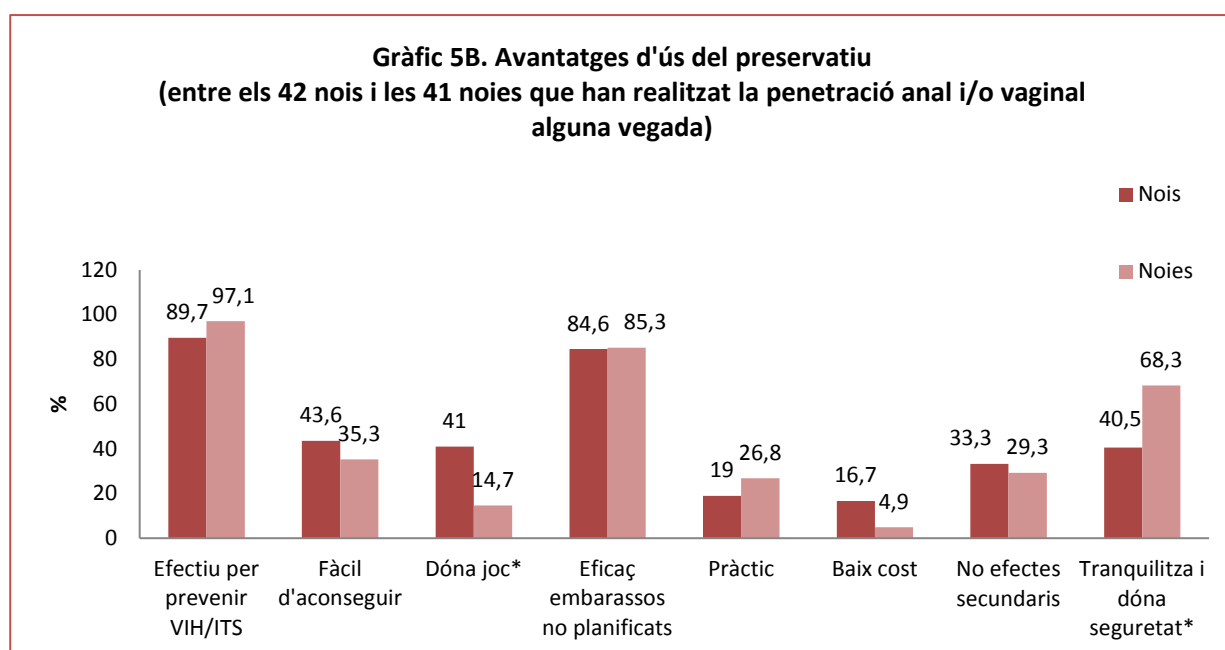
Si la nit és boja de veritat, ni m’ho plantejo i ho faig sense preservatiu	16,5	,4,1
* diferències estadísticament significatives; Base = joves que han penetrat alguna vegada a la vida responen aquesta pregunta		

El **Gràfic 5A** (mostra total) i el **Gràfic 5B** (entre els 42 nois i les 41 noies que han realitzat la penetració anal i/o vaginal alguna vegada) presenten els avantatges que troben els/les joves en utilitzar el preservatiu.

*diferències estadísticament significatives

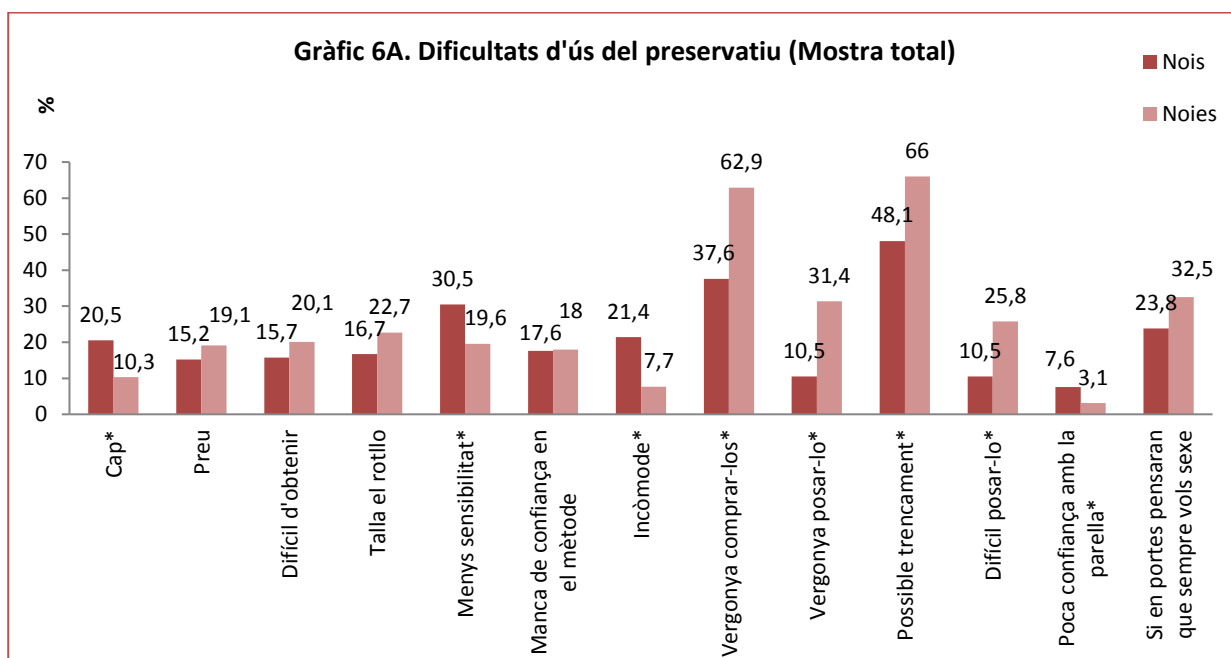
En la mostra total, els avantatges més citats del preservatiu tant per nois com per noies són l'eficàcia per prevenir el VIH/ITS (94,3%) i per prevenir els embarassos (88,7%). Són més les noies que els nois que consideren l'avantatge que no té efectes secundaris.

*diferències estadísticament significatives

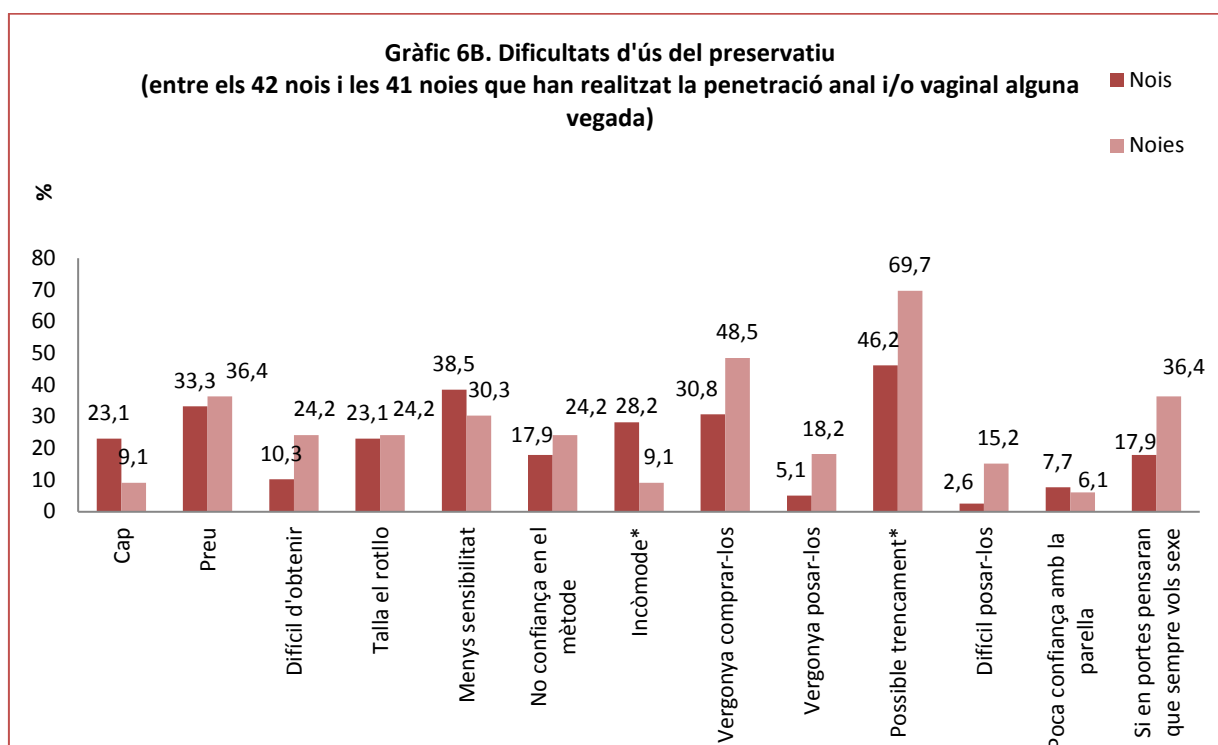
Els/les nois/es que han mantingut relacions sexuals alguna vegada destaquen els mateixos avantatges del preservatiu que en la mostra total. No s'observen diferències estadísticament significatives entre nois i noies en relació als efectes secundaris que veiem en la mostra total i, en canvi, apareixien diferències en relació a la seguretat i el joc que dóna el preservatiu (**Gràfic 5B**). Són menys nois que noies que declaren que el preservatiu els dóna seguretat i, en canvi, els nois declaren amb més freqüència que el preservatiu dóna joc respecte les noies.

El **Gràfic 6A** (mostra total) i el **Gràfic 6B** (entre els 42 nois i les 41 noies que han realitzat la penetració anal i/o vaginal alguna vegada) presenten les dificultats que troben els joves a l'utilitzar el preservatiu.

*diferències estadísticament significatives

En la mostra total, les dificultats més citades són la por al possible trencament (56,7%) i la vergonya per comprar-los (48,9%). El **Gràfic 6A** mostra com més nois que noies consideren que el preservatiu no presenta cap dificultat, però també són més ells que elles qui creuen que la pèrdua de sensibilitat és un inconvenient, és incòmode i que implica poca confiança de la parella. Al contrari, les noies tenen més vergonya de comprar preservatius i de posar-los, tenen més dificultats en posar-los i por al possible trencament.

*diferències estadísticament significatives

Quan es considera els nois/es que han realitzat la penetració alguna vegada, la dificultat més citada és la por al possible trencament. Només es mantenen diferències entre sexe pel que fa la incomoditat del mètode i la por al possible trencament (**Gràfic 6B**).

Un noi i una noia declaren haver tingut ella o la parella un avortament, mentre que 23 nois/es (5,2%) han pres elles o la parella el tractament postcoital. Entre els que l'han utilitzat, un 65% l'han pres una vegada, 30% dues, i 5% més de 2. No s'observen diferències significatives per sexes.

Si tenim en compte només els/les nois/es que han penetrat (vaginalment) alguna vegada, el percentatge d'ús del tractament postcoital es del 27,2%. No s'observen diferències significatives per sexes.

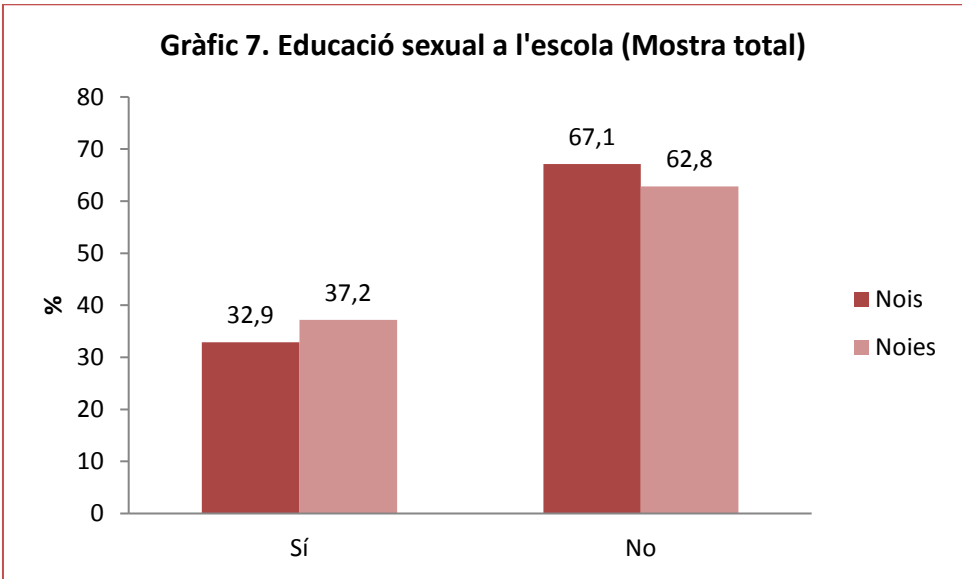

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – “PREVENIR PER GAUDIR”
ANY 2015

FONTS D'INFORMACIÓ

El percentatge que afirma haver rebut educació sexual a l'escola, a banda de les activitats de SIDA STUDI, és del 35,1% dels/de les joves. No hi ha diferències entre nois i noies (**Gràfic 7**).

La **Taula 6** mostra la font principal d'informació sobre sexualitat dels/les joves.

Taula 6. Font principal d'informació sobre sexualitat (%). Mostra total (n=392)		
	Nois	Noies
Família*	40.8	56
Parella*	30.3	40.8
Amics/gues*	75.6	89.5
Internet*	75.1	56.5
TV	39.3	34.6
Escola*	47.8	60.2
Llibres i revistes*	14.4	25.1
Altres	0	0
*diferències estadísticament significatives Categories no excloents (es pot marcar més d'una resposta)		

Les principals fonts d'informació són els amics (82,4%) i internet (66,1%), seguits de l'escola (53,8%) i la família (48,2%). Les noies estan més informades a través de les amigues, la família, la parella, l'escola, i llibres i revistes que els nois. Els nois ho estan més a través d'internet.

CONEIXEMENTS I PERCEPCIONS SOBRE PREVENCIÓ DEL VIH I SALUT SEXUAL

Les **Taules 7 i 8** presenten el grau d'acord dels nois i les noies amb diferents ítems sobre coneixements sobre prevenció del VIH i percepcions sobre salut sexual.

Taula 7. Coneixements sobre la prevenció del VIH (%) (Mostra total)		
	<i>% D'acord</i>	
	<i>Nois</i>	<i>Noies</i>
Compartir pis, estudiar, treballar o compartir la roba amb una persona infectada pel VIH posa en risc a d'altres persones (n=431)	40,8	32,9
Una persona amb aspecte saludable pot tenir el VIH (n=437)	94,2	93,5
Pot reduir-se el risc de transmissió del VIH mantenint relacions sexuals amb una parella fidel i no infectada (n=426)	80,7	77,9
Es pot adquirir el VIH per compartir aliments amb una persona infectada* (n=413)	47,7	32,2
Es possible infectar-se pel VIH per una picada de mosquit* (n=399)	49,5	38,5
El risc de transmetre el VIH a través del sexe oral és molt menor que a través de la penetració (n=397)	60,6	63
El VIH es pot agafar morrejant-se amb una persona infectada (n=404)	52,8	45,7
Utilitzar sempre el preservatiu en les relacions sexuals fa desaparèixer el risc d'infecció del VIH* (n=421)	69,8	80,9
* $p < 0,05$; No el 100% dels/les joves responen a tots els ítems		

Si construïm l'indicador GARP recomanat per ONUSIDA per descriure el nivell de coneixements dels/les joves en relació a la transmissió del VIH¹ veiem com les noies tenen més bon coneixement que els nois (25,8% i 14,4% respectivament).

Taula 8. Coneixements, actituds sobre el VIH/ITS i altres aspectes sobre sexualitat (Mostra total)		
	<i>% D'acord</i>	
	<i>Nois</i>	<i>Noies</i>
Treure el penis de la vagina abans d'ejacular evita sempre un embaràs (n=435)	44,8	43,4
Acariciar-se en parella sense arribar a l'orgasme és fer sexe* (n=438)	22,5	13
El preservatiu per a vagina es pot col·locar abans de l'erecció del penis* (n= 362)	63,7	82,6
Estaria disposat/da a fer un petó a la galta a una persona seropositiva* (n=417)	56,1	67
El clitoris pot estimular-se més fàcilment practicant el sexe oral que realitzant la penetració vaginal** (n=399)	61,8	70,1
Totes les ITS (infeccions de transmissió sexual) presenten algun símptoma que fa que la puguem identificar (n=419)	48,2	49,8
Si portes preservatius a sobre (bossa, motxilla...) dona la sensació que sempre vols mantenir relacions sexuals (n=440)	32,4	39,4
L'única informació sobre la penetració anal que dispoço prové de les pel·lícules/sèries (n=422)	49,5	44,5
Tot i ser menor d'edat, una noia té dret a què li facilitin la pastilla postcoital (del dia després) si la sol·licita (n=435)	92,3	91,1
La màxima sensibilitat d'una noia en relació al sexe es troba a l'interior de la vagina* (n=403)	65,1	52,7
Estaria incòmode si a la meua classe hi hagués algú amb el VIH* (n=430)	52,7	41,8

¹ Aquest indicador es construeix a partir de les respostes als ítems: “Una persona amb aspecte saludable pot tenir el VIH”, “Pot reduir-se el risc de transmissió del VIH mantenint relacions sexuals amb una parella fidel i no infectada”, “Es pot adquirir el VIH per compartir aliments amb una persona infectada”, “Es possible infectar-se pel VIH per una picada de mosquit”, i “Utilitzar sempre el preservatiu en les relacions sexuals fa desaparèixer el risc pel infecció del VIH”

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – “PREVENIR PER GAUDIR”
ANY 2015

La "primera vegada" se sent dolor i/o es produeix un sagnat (penetració vaginal)** (n=407)	76,6	83,9
Si un amic/ga s'infectés amb el VIH, probablement em distanciaria d'ell/ella* (n=427)	28,3	12,5
Una dona no pot quedar-se embarassada la “primera vegada” (penetració vaginal)* (n=422)	22,5	13,2
El preservatiu per a penis es pot col·locar abans de l'erecció* (n=399)	37,2	47,2
La relació sexual només és plena quan arriba l'orgasme a la vegada (n=395)	43,7	40,7
Amb preservatiu és més difícil arribar a l'orgasme* (n=388)	40,4	24
Col·locar un preservatiu sempre és igual d'avorrit* (n=388)	40,1	29,8
És impossible tenir relacions sexuals sense sentir res (n=420)	43,7	48
Practicar sexe sempre és plaent, satisfactori i fa sentir a la persona més segura de si mateixa* (n=409)	72,5	58,6
<i>*p<0,05; **p<0,10; No el 100% dels/les joves responen a tots els ítems</i>		

RESULTATS COMPARACIÓ PRE-POST

El POST-test de la intervenció “Prevenir per gaudir” comença al cap d’1 o 2 mesos de la primera aproximadament.

PERFIL DE LA MOSTRA

Al POST participen 248 joves (46,7% nois i 53,3% noies) respecte els/les 453 que van participar al PRE. Hi ha 205 joves que no participen en aquesta avaluació PRE-POST perquè no són al POST. La mitjana d’edat és de 14,5 anys (DE:0,55).

En quant a l’orientació sexual, el percentatge nois/es que s’identifiquen com a homosexuals, bisexuals o s’ho estan qüestionant en el PRE i el POST no varia significativament. Del PRE al POST 7 nois/es que s’identificaven com a heterosexuals posteriorment s’ho qüestionen i dels 4 que al PRE s’ho qüestionaven, al POST 3 s’identifiquen com a heterosexuals i 1 com a bisexual.

ESTEREOTIPS DE GÈNERE

A la **Taula 9**, es compara el valor mitjà de les respostes als ítems que avaluen les opinions en relació als estereotips de gènere entre el PRE-test i POST-test. Valors més elevats en l’escala impliquen opinions més desfavorables en relació a la igualtat entre els gèneres. S’observen diferències significatives en 4 dels 12 ítems que indiquen una millora en les opinions d’equitat de gènere en el cas de les noies i en 2 dels 12 ítems en els nois.

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

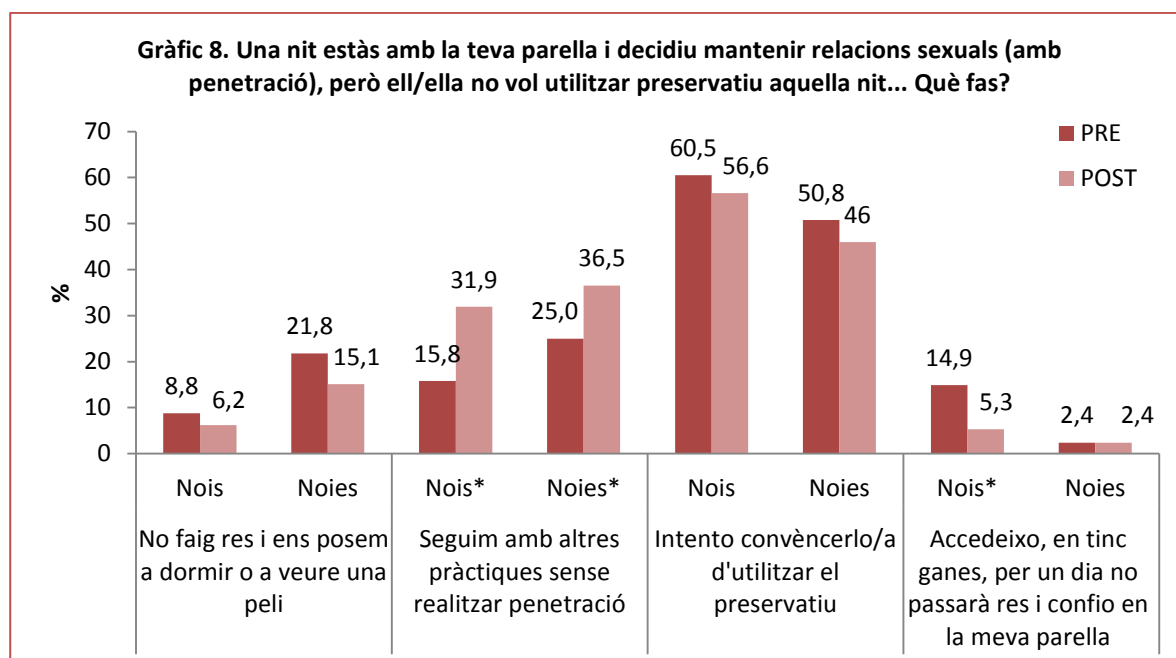
RESULTATS USUARIS I USUÀRIES – “PREVENIR PER GAUDIR”
ANY 2015

Taula 9. Escala que avalua l'opinió en relació als estereotips de gènere (1. Totalment en desacord-7. Totalment d'acord)

	Nois			Noies		
	Mitjana PRE	Mitjana POST	p-valor	Mitjana PRE	Mitjana POST	p-valor
	%	%		%	%	
Les dones lesbianes haurien de ser acceptades amb normalitat (n=247)	6,56	6,52	0,7	6,5	6,5	0,7
No hi ha manera de canviar el fet que una dona que surti de nit sempre tindrà més probabilitats que un home de trobar-se amb problemes (n=241)	4,11	4,04	0,7	4,55	4,6	0,9
Ni ara ni mai ha de permetre's que les parelles homosexuals adoptin nens/es ja que pot resultar perjudicial que ambdós pares siguin del mateix sexe (n=244)	2,08	2,18	0,5	1,92	1,71	0,2
En general, si una dona no està casada ni viu amb parella acostuma a ser perquè no ha trobat ningú que s'enamori d'ella (n=242)	3,22	2,9	0,2	3,02	2,52	<0,05
Encara que no ho vulguin reconèixer, les dones sempre se sentiran més atretes pels homes forts i virils (n=244)	4,72	4,78	0,8	4,5	4,35	0,3
Hauria de permetre's a nois i noies escollir la seva orientació sexual (n=245)	6,4	6,39	0,6	6,56	6,7	<0,05
És natural que els pares tendeixen a concedir més llibertat als fills nois perquè les noies sempre corren més riscos (n=242)	4,15	4,09	0,8	3,78	3,7	0,5
És més adequat que els nois prenguin la iniciativa en les relacions sexuals (n=242)	3,67	3,4	0,1	2,98	2,72	0,1
Per naturalesa, els nois necessiten masturbar-se més que les noies (n=239)	4,23	3,53	<0,001	3,9	3,33	0,001
En general, els nois acostumen a tenir impulsos sexuals més forts (n=242)	5,06	4,49	0,001	4,7	4,2	<0,001
Hauria de considerar-se que una persona homosexual sigui presidenta del govern (n=178)	5,77	6	0,3	6,12	6,18	0,2
Tot i el respecte que mereixen, és natural que no es permeti el matrimoni homosexual (n=239)	2,5	2,58	0,7	1,96	1,98	0,9
	<i>diferències estadísticament significatives</i>					

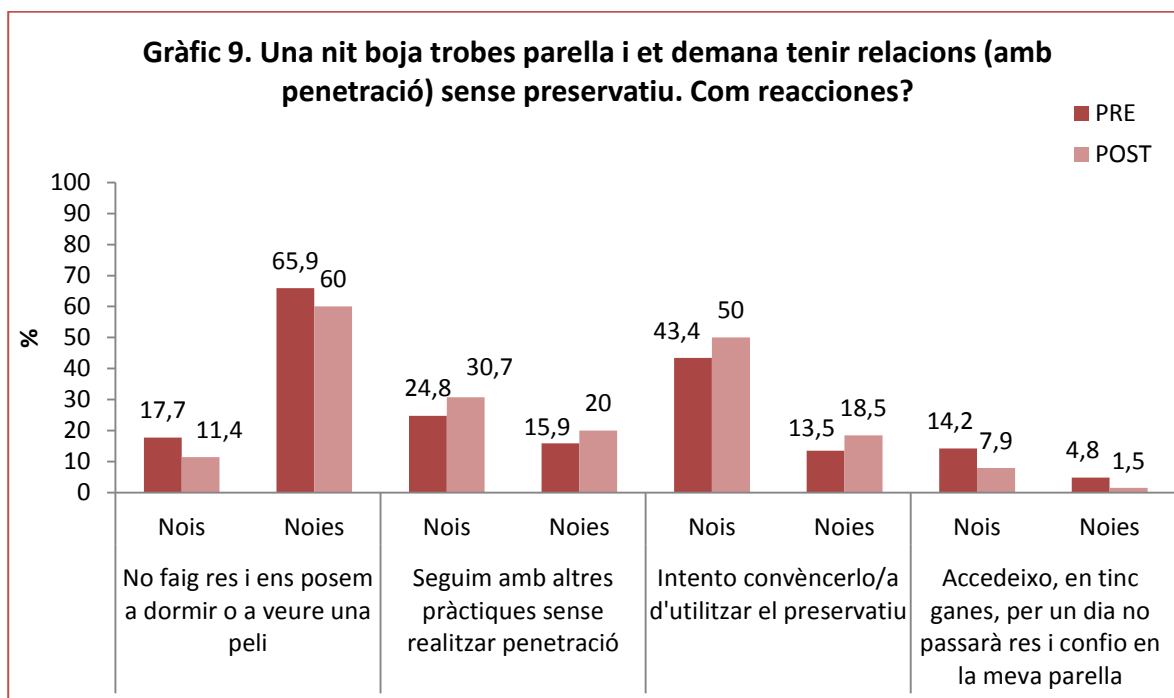
ÚS MESURES PREVENTIVES

Els **Gràfics 8 i 9** mostren l'evolució de les actituds dels/de les joves en diferents situacions que plantegen la capacitat de negociació en l'ús del preservatiu.

* $p < 0.05$; Responen al POST-test 113 nois i 126 noies

Amb la parella estable s'observa un descens significatiu de l'opció “Accedeixo, en tinc ganes, per un dia no passarà res i confio en la meua parella” en el cas dels nois. Entre el PRE-test i el POST-test augmenta, també, l'opció “Seguim amb altres pràctiques sense realitzar penetració” tant en nois com noies.

Responen al POST-test: 114 nois i 130 noies

Tot i que no s'observen diferències significatives entre el PRE-test i el POST-test (i per tant el resultat no és conclouent), hi ha un augment tant en nois com en noies de les opcions “*Seguim amb altres pràctiques sense realitzar penetració*” i “*Intento convèncer-lo/a d'utilitzar el preservatiu*” i un descens de les opcions “*no faig res i ens posem a dormir o mirar una peli*” o “*Accedeixo, en tinc ganes*”.

CONEIXEMENTS I PRECEPCIONS SOBRE PREVENCIÓ DEL VIH I SALUT SEXUAL

A les **Taules 10 i 11** es presenta la comparació entre el PRE-test i el POST-test en relació als coneixements sobre prevenció del VIH, actituds sobre VIH/ITS i altres aspectes sobre sexualitat dels/de les nois i noies participants.

Taula 10. Coneixements sobre la prevenció del VIH				
	% D'acord			
	Nois		Noies	
	Pre	Post	Pre	Post
Compartir pis, estudiar, treballar o compartir la roba amb una persona infectada pel VIH posa en risc a d'altres persones	38,1	22,8*	27,3	13,6*
Una persona amb aspecte saludable pot tenir el VIH	94,7	90,2	96,8	95,3
Pot reduir-se el risc de transmissió del VIH mantenint relacions sexuals amb una parella fidel i no infectada	82,7	69,6*	77,5	71,8
Es pot adquirir el VIH per compartir aliments amb una persona infectada	44,5	27,7*	24,1	18,9
Es possible infectar-se pel VIH per una picada de mosquit	41,1	41,1	34,9	34,5
El risc de transmetre el VIH a través del sexe oral és molt menor que a través de la penetració	62,2	79,1*	73,4	80,7
El VIH es pot agafar morrejant-se amb una persona infectada	45,5	31,9*	38,3	28,8
Utilitzar sempre el preservatiu en les relacions sexuals fa desaparèixer el risc d'infecció del VIH	74,6	79,6	82,1	85,8
*p< 0,10				

En relació als coneixements de les formes de transmissió del VIH (**Taula 10**), en els nois s'observa una evolució positiva significativa en 5 dels 8 ítems. Tot i que en el cas de les noies es veu l'evolució positiva de tan sols un ítem, elles partien d'un coneixements més alts que els nois en els ítems en els que ells han evolucionat positivament.

Centre d'Estudis Epidemiològics
sobre les Infeccions de Transmissió
Sexual i Sida de Catalunya

RESULTATS USUARIS I USUÀRIES — “PREVENIR PER GAUDIR”
ANY 2015

Taula 11. Coneixements, actituds sobre el VIH/ITS i altres aspectes sobre sexualitat				
	% D'acord			
	Nois		Noies	
	Pre	Post	Pre	Post
Treure el penis de la vagina abans d'ejacular evita sempre un embaràs	50,4	12,3*	47,5	13,1*
Acariciar-se en parella sense arribar a l'orgasme és fer sexe	21,1	42,7*	15	37,1*
El preservatiu per a vagina es pot col·locar abans de l'erecció del penis	63,1	74,3*	84,8	83,7
Estaria disposat/da a fer un petó a la galta a una persona seropositiva	56,5	72,6*	71,3	82,5**
El clítoris pot estimular-se més fàcilment practicant el sexe oral que realitzant la penetració vaginal	56,6	70,5*	69,4	80,5*
Totes les ITS (infeccions de transmissió sexual) presenten algun símptoma que fa que les puguem identificar	55	23,4*	50,9	20,3*
Si portes preservatius a sobre (bossa, motxilla...) dóna la sensació que sempre vols mantenir relacions sexuals	33,9	33,6	45,6	35**
L'única informació sobre la penetració anal que disposes prové de les pel·lícules/ sèries	53	26,5*	44,4	21,3*
Tot i ser menor d'edat, una noia té dret a què li facilitin la pastilla postcoital (del dia després) si la sol·licita	94,7	89,5	92,6	97,6
La màxima sensibilitat d'una noia en relació al sexe es troba a l'interior de la vagina	65,8	37,2*	52,7	24,6*
Estaria incòmode si a la meua classe hi hagués algú amb el VIH	54,9	37,2*	44,5	32*
La "primera vegada" se sent dolor i/o es produeix un sagnat (penetració vaginal)	75,9	36*	81,1	42,6*
Si un amic/ga s'infectés amb el VIH, probablement em distanciaria d'ell/ella	27,4	15,3*	12,4	8,3
Una dona no pot quedar-se embarassada la “primera vegada” (penetració vaginal)	19,5	15,9	11,1	13,8
El preservatiu per a penis es pot col·locar abans de l'erecció	37,1	22,8*	51	25,4*
La relació sexual només és plena quan arriba l'orgasme a la vegada	39,1	29,2*	42	31,6
Amb preservatiu és més difícil arribar a l'orgasme	38,2	30,1	27,3	12,3*
Col·locar un preservatiu sempre és igual d'avorrit	41,1	38,4	30,3	19,5
És impossible tenir relacions sexuals sense sentir res	47	47,3	53,5	32,8*
Practicar sexe sempre és plaent, satisfactori i fa sentir a la persona més segura de si mateixa	72,3	63,4	60,4	47,1*
*p<0,05; **p< 0,10;				

A través de la **Taula 11**, s'observa una millora en el coneixement i una modificació de les actituds sobre el VIH/ITS i sobre altres dimensions relacionades amb la sexualitat, tan en nois com en noies (milloren en 13 i 14 ítems respectivament).

L'indicador de coneixements GARP no millora significativament entre el PRE-test i el POST-test (20,9% i 29% respectivament) i es manté baix.

CONCLUSIONS

La gran majoria dels estudiants de 2n cicle d'ESO de l'estudi són **d'origen espanyol i s'identifiquen com a heterosexuals**, però és rellevant i consistent amb edicions anteriors de la intervenció *Prevenir per Gaudir* (2012, 2015), el percentatge de nois i noies que es defineixen com a homosexuals, bisexuals o s'ho estan qüestionant (3,7%). Cal destacar, les diferències entre nois i noies, ja que un 5,9% de les noies es definien com a homosexuals, bisexuals o s'ho estan qüestionant respecte un 1,4% dels nois. Després de la intervenció aquests percentatges no van variar significativament.

Pel que fa els **estereotips de gènere**, tot i una millora després de la intervenció especialment en les noies, però també en els nois, persisteixen certs estereotips que s'haurien de continuar treballant a l'aula.

En relació a les pràctiques sexuals, una quarta part dels nois/es no han tingut **cap contacte sexual** (25,7%) i el 19% han mantingut **relacions sexuals amb penetració alguna vegada a la vida**, un percentatge lleugerament inferior al 25% dels estudiants de 4t d'ESO que van respondre l'enquesta FRESC a Barcelona (Pérez, 2013), però molt similar al 18,2% que mostrava una enquesta realitzada a adolescents (12-17 anys) a Andalusia l'any 2007-08 (Rodríguez, 2012). Com en aquesta enquesta, no es van observar diferències en la prevalença de pràctiques sexuals entre nois i noies. Els resultats també són consistents amb l'estudi “Health Behaviour in School-aged Children” (HBSC) que mostrava com un 20% de noies i 23% de nois de 15 anys havien mantingut relacions sexuals amb penetració (Currie, 2012).

Les dades mostren com els nois han practicat més la **masturbació** que les noies (95,5% i 30,8% respectivament), tal i com mostraven les dades andaluses en nois i noies adolescents (74,6% i 8,4% respectivament) i, també, s'han fet més **petons i carícies** (87,8% i 68,5% respectivament).

L'edat d'inici de les relacions sexuals amb penetració vaginal és lleugerament més precoç en nois que en noies, tal i com veiem en adolescents andalusos al voltant dels 14 anys. També són més precoços els nois en l'inici del sexe oral que se situa abans dels 12 anys. Es posa de relleu la importància d'iniciar intervencions sobre salut sexual i reproductiva abans d'aquestes edats per poder avançar-nos a experiències que viuran després.

Una gran majoria dels nois/es que havien practicat relacions sexuals amb penetració o sexe oral alguna vegada a la vida han tingut **almenys una parella en els últims 12 mesos** (95,2%) i no s'observen diferències entre sexes. Altres estudis sí que havien trobat diferències entre nois i noies en el nombre de parelles (Rodríguez, 2012).

El mètode preventiu més utilitzat el darrer any és el preservatiu tan per nois com per noies (87,8%). Al voltant d'una quarta part dels nois i noies han fet un **ús inconsistent del preservatiu**, un resultat similar al que mostrava l'estudi HBSC on un 20% de nois/es de 15 anys no havien usat preservatiu en les seves relacions sexuals (Currie, 2012). **A la darrera relació sexual amb penetració, el 82,9% dels**

nois i noies van utilitzar el preservatiu, un percentatge similar al que van declarar els alumnes de 4t d'ESO entrevistats a l'estudi FRESC (78,7%) (Pérez, 2012) i a l'estudi HBSC (81% els nois 85% les noies).

Les dades sobre ús del preservatiu segons tipus de pràctica mostren com **una elevada proporció de nois i noies no utilitzen mai el preservatiu pel sexe oral (73,3%)**. Al contrari, bona part dels nois i noies l'utilitzen gairebé sempre o sempre en la penetració vaginal (87%). Aquests resultats també indiquen la necessitat de reforçar certs missatges preventius dins de les intervencions sobre salut sexual i reproductiva que facin referència al risc d'infecció pel VIH o altres ITS durant el sexe oral.

Les dades mostren com, després de la intervenció, **la capacitat de negociació millora amb la parella estable, però no amb l'ocasional**. Amb la parella estable, s'observa un descens significatiu de l'opció *“Accedeixo, en tinc ganes, per un dia no passarà res i confio en la meua parella”* en el cas dels nois i un augment, també, de l'opció *“Seguim amb altres pràctiques sense realitzar penetració”* tant en nois com noies. Amb una parella ocasional, al contrari, no s'observa una millora en la capacitat de negociació. El que s'observa, però, en el PRE, i es mantindrà en el POST, és que les noies es negarien rotundament a tenir relacions sexuals amb una parella ocasional sense preservatiu amb més freqüència que els nois (66,8% respecte 17,9%) mentre que els nois intentarien convèncer la parella d'utilitzar-lo amb més freqüència que les noies (40,8% respecte 11,5%). Caldrà seguir treballant l'assertivitat i la capacitat de negociar estratègies preventives, especialment amb la parella ocasional.

Les avantatges més citades del preservatiu tant per nois com per noies són l'eficàcia per prevenir el VIH/ITS (94,3%) i per prevenir els embarassos (88,7%). Entre els nois i noies que han mantingut relacions sexuals apareixen les següents diferències per sexe. Les noies consideren més freqüentment com a avantatge la seguretat que ofereix el preservatiu (68,3% i 40,5% respectivament) mentre que els nois consideren positivament que dóna joc (41% i 14,7% respectivament).

Com a dificultats més citades per utilitzar el preservatiu entre aquells que han tingut relacions sexuals hi ha la por a un possible trencament, però perd importància la vergonya de comprar-los que veiem en la mostra general. Per sexes, les noies que han tingut relacions sexuals tenen més por que els nois a un possible trencament del preservatiu (69,7% i 46,2% respectivament) mentre que els nois contempen la incomoditat més que les noies (28,2% i 9,1%).

Tal i com s'observava en edicions anteriors de la intervenció *Prevenir per Gaudir* (SIDA STUDI, 2015), **les fonts d'informació sobre sexualitat més freqüents són els amics i Internet però veiem diferències per sexes**. Les noies continuen informant-se més per les amigues, l'escola, la família, la parella i les revistes i llibres mentre que pels nois ho fan per internet.

El 5,2% dels alumnes que responen l'enquesta han pres **tractament postcoital** mentre que l'enquesta FRESC mostrava un valor més alt entre les noies (9,3%), però similar en els nois (5,8%) (Pérez, 2012).

El 35,1% dels participants ha declarat haver rebut **educació sexual a l'escola**, un percentatge similar al resultat trobat a l'edició anterior de la Intervenció *Prevenir per Gaudir* (SIDA STUDI, 2015). L'educació afectivosexual continua sent l'assignatura absent a les escoles.

Segons l'indicador GARP, hi ha un nivell de coneixements de les formes de transmissió del VIH força baix perquè responen correctament menys d'una quarta part dels nois/es ni abans ni després de la intervenció, si bé les noies parteixen d'un coneixement més alt que els nois. Es posa en evidència que caldrà considerar les dimensions de l'indicador a la intervenció *Prevenir per Gaudir* si es vol aconseguir una millora del nivell de coneixement.

Dimensió per dimensió, **s'observa una evolució més positiva en el coneixement de les formes de transmissió del VIH** en els nois que en les noies, però elles partien d'un nivell de coneixements més alt que els nois en els ítems en els que ells han evolucionat positivament.

Tot i que les dades mostren una **millora en el coneixement i una modificació positiva de les actituds sobre el VIH/ITS en sentit ampli i sobre altres dimensions relacionades amb la sexualitat (emocions i sentiments, gestió de riscos, coneixements del cos i el plaer)**, tan en nois com en noies, caldrà continuar insistint en la millora dels coneixements en properes intervencions.

Referències bibliogràfiques:

Currie C, Zanotti C, Morgan A, Currie D, De Looze M, Roberts C et al. (eds.). Social determinants of health and well-being among young people. Health behaviour in school-aged children (HBSC) study. International report from the 2009/2010 survey. Health policy for children and adolescents, no.6. Copenhagen: WHO Regional Office for Europe; 2012 Disponible en: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0003/163857/Social-determinants-of-health-and-well-beingamong-young-people.pdf

Pérez A, Garcia-Continente X i Grup col·laborador enquesta FRESC 2012. Informe FRESC 2012: 25 anys d'enquestes a adolescents escolaritzats de Barcelona. Barcelona: Agència de Salut Pública de Barcelona, 2013.

Prevenir per Gaudir. Avaluació de Resultats. Sida Studi, 2011. Disponible a: http://www.sidastudi.org/resources/doc/130219-pxg-avaluacio-11_12_1_5-601327538554990916.pdf

Prevenir per Gaudir. Avaluació de Resultats. Sida Studi, 2015. Disponible a:

Rodríguez Carrión J, Traverso CI. Conductas sexuales en adoelscentes de 12-17 años en Andalucía GAc Sanit, 2012; 26(6): 519-524.